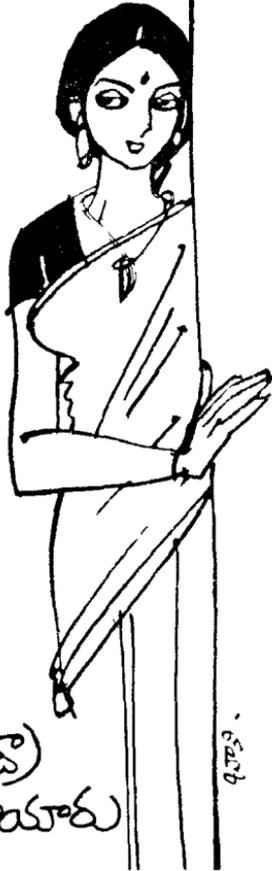

భేదం

(పద్య) మంగళాయూరు

శ్యామి

“సరళా !” గర్జించారు రామయ్య గారు

“అదికాదు నాన్నగారూ !”

“నీ సొద నాకనవసరం నీ నిర్ణయం మార్చుకున్నావా ? లేదా !”

“మన్నించండి నాన్నా”

“నీ : నా కడుపున చెడబుట్టావే !

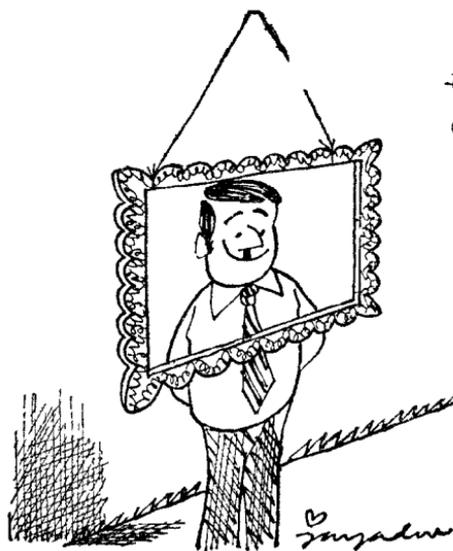
పావిష్టిదానా : నీ ముఖం నాకు చూపించకు ! ఇక్కడినుంచి పో” అంటూ అరిచారు

“నాన్నగారూ : మీరేనా యిలా మాట్లాడేది ? కుల, మత, వర్గ వేదాల లేవని—ఎంతో గంభీరంగా సభల్లో వేదిక లెక్కి మాట్లాడిన మీరు యిలా అంటారనకోలేదు “చదువు — సంస్కారం వున్న యువతీ యువకుల ముందుకు రావాలి, చాదస్తపు సాంప్రదాయాల్ని వెనక్కు నెట్టాలి, ఆదర్శ వివాహాలు చేసుకోవాలి, కుల, మత, భేదాలు రూపుమాపాలి” — అని మీరంటుంటే మీ ఉన్నతభావాలకు ఎంత మురిసిపోయేదాన్ని ! కాని...”

“ఇంక కట్టిపెట్టు — నీ కబుర్లు వినే ఓపిక నాకులేదు. నీ ఇష్టమొచ్చినట్టు అమోరించు ఈ రోజుతో నా కూతురు చచ్చిందనకుంటాను” రామయ్యగారు భారంగా కూర్చుని కళ్ళుతుడుచు కున్నారు

సరళ నిశ్శబ్దంగా నిలబడిపోయింది కోపాన్ని దిగ్గ్రమింగి తగ్గుస్వరంతో రామయ్యగారే మళ్ళీ యిలా అన్నారు

“అమ్మా : సరళా : గొంతెత్తి అరుస్తూ, బిల్లగుడ్డి చెప్పే ఆదర్శాలన్నీ ఆచరణలో పెట్టలేమమ్మా మనలాంటి వాళ్ళను “స్టేజీ” మీద నాలుగు ముక్కలు చెప్పమంటే— యిలాంటి వెన్నో చెబు తూంటాం. కాని అవన్నీ మనం

ఈ ఫుటూరి ప్రేమ
అనవసరం సార్!!

చేస్తామా? ఇలా చెప్పటానికి అర్హత సంపాదించామంటే—మన పేరు, పరువు ప్రతిష్ఠలు, మన తాత మత్తాతలు చేసిన గౌరవమయిన పనులు, ముఖ్యంగా మన డబ్బు...కారణం తెల్లారిలేస్తే డిశో వాళ్ళందరికీ మంచి — చెడ్డలు చెప్ప వలసిన వాళ్ళం — అలాంటిది మనమే యిలా చేస్తే “ఫలానావారి అమ్మాయి కులం తక్కువవాడితో... నేను భరించ లేనమ్మా” అంటూ కళ్ళు తుడుచు కున్నారు

సరళ కొన్ని క్షణాలు నిశ్శబ్దంనుంచి లేరుకుని —

“నాన్నగారూ! మీరు నమ్మిన సాంప్రదాయాలకు మీరెంత విలువ యిస్తున్నారో, నేను నమ్మిన ఆదర్శాలకు నేనూ అంత విలువ యిస్తున్నాను ఒకరికి మనసిచ్చి మరొకరితో ... నా

వ్యక్తిత్వాన్ని “హత్య” చేయలేను నాకు ఆ ‘జలహీనత’ లేదు అందుకే నా నిర్ణయం మారదు” చలాచలా వెళ్ళి పోయింది సరళ

నౌకరు మల్లిగాడికి మాత్రం ఆయ్య గారి అవస్థ చూస్తే జాలివేసింది కోపం కూడా వచ్చింది “పిల్ల మనసుపడింది నాలుగు అచ్చింతలు పడెయ్యకూడదా! కులం అంటారేటి! మనుషులు అంతా ఒకేలాగ పుడతారు గదా? మొన్న గుళ్లో సాములోరు కూడా యీ మాటే సెప్పారు గొప్పొళ్ళలోనూ, పేదొళ్ళ లోనూ రకతమే గదా వుంది ఆళ్ళు, యీళ్ళు కూడా తినేది కూడే! కాకపోతే ఆళ్ళు డబ్బుండి ధనవంతులయ్యారు యీళ్ళు డబ్బులేక బీదొళ్ళయ్యారు భగవంతుడికి అన్నీ తెల్పంటారు — మ రీ తేడా లేండుకెట్లాడు? అందరిని

సమానంగా సూత్రాదంటారు — మరి మాలాందోళ్ళనిసాకిరి సెయ్యమంటాడు యిలాందోళ్ళని సేయించుకోమంటాడేదీ, సెప్పకిందతేళ్ళలాగాప్పోళ్ళ "అదారిదీ" లకు మాలాందోళ్ళం నలిగిపోదం— ఆయనకు యిట్లంకాబోలు, ఏదో యీ "స్రుట్టి" అంతా యిసిత్తరం... "గొణు క్కుంటూ పనివూరిచేసి యిట్లచేరు కున్నాడు మల్లిగాడు.

* * *

మల్లిగాడు కుక్కిమంచలో అటూ యిటూ దొర్లుతున్నాడు వాడి బుర్ర నిండా అవే ఆలోచనలు ఏదో అమ్మాయిగారి మొకమే గ్యాపకం వత్తుం డాది. అయ్యగారు ఎన్ని సెప్పినా యినుకుందారు కాదు అయ్యగారి కళ్ళంట నీళ్ళొచ్చాయిగాని—అమ్మాయి గారి కళ్ళల్ల ఒక్క నీటి సుక్కనేడు. వైగా తలెత్తుని ఎంత తీవ్విగా ఎల్లి పోనాడు అయినా తలొంచు కెల్లటానికి ఆ యమ్మేం తప్పసేసిందిలే ?

యింతలో ఏవో అరువులు, కేకలు వినివించాయి ... మల్లిగాడి ఆలోచనలు చెదిరిపోయాయి.

అవి గంగన్న కేకలు శ్రద్ధగా ఆలకిండాడు

"సరోజా ! మాట్లాడవేం ! ఏదో సరదాపతతున్నావుగదా అని తాహతు లేకపోయినా యింతవరకూ చదువు చెప్పిండాను. మిడి మిడి క్షాసం సంపా తించి 'ప్రేమ-గీత' అంటూ ఎగురు

తున్నావు కులం కానోడిని పెళ్ళిచేసు కోవటం మన యింటా వంటా లేదు చద వేస్తే వున్నమతి పోయిందట వీధి గుమ్మం డాటావా కాళ్ళు విరగేస్తా ! నీ ముందు ముగ్గురాడపిల్లం పెళ్ళిచేసాను పిల్లంఁదీ సుగుణాల రాకులు అని వేచ తెచ్చుకున్నారు ఈనాటికి నువ్వు బయలుదేరి యీ మనకార్యం వెలగ తెడుతున్నావు ఎవరి గురించన్నా ఏమైనా చెప్పుకుంటుందీ — "మా అమ్మాయిలు అలా వీధి ముఖం మాడ రోయ్" అని ఎంతో గొప్పగా చెప్పకునే వాడిని..." పద్.. పద్ కళ్ళం.

"పాపం సరోజమ్మను కొడుతున్నా దనకుంట. యీ తలిదండ్రులికి ఆళ్ళ పిల్లలు ఎవరినో పేవించి సెకిపోతన్నా రనిగాదు బాద — యాదితో యీళ్ళ పరువులు పోతాయని అనలేడువు. కన్న దిద్దం 'సుంకం' కంటే 'గొప్పలే ముక్కెం అనుకుంటా !? యీ గంగన్న దబ్బులేకపోయినా పరువుతో బతుకు తున్నాడు. రేపటినుండి ఎలా బతుకు తాడో ఏదో !

* * *

రామయ్యగారి యిందిలో పెళ్ళి హడావిడి. 'సరళ అట్టుడయ వివాహం' చూడటానికి దేశం నాలుగు మూలలనుంచి జనం వచ్చారు. వాళ్లంతా దబ్బున్న బాబులు. వచ్చేవాళ్ళు వస్తు న్నారు తినేవళ్ళు తింటున్నారు. తిన్న

వాళ్ళు తీరిగ్గా కబుర్లు చెప్పకుంటు
 న్నారు, కాసేపటికి అందరి భోజనాలు
 పూర్తయ్యాయి
 అంతా హాల్లో కూర్చున్నారు
 మంత్రులు గారు లేచి గొంతు సవరించు

కుని మొదలు పెట్టారు - "ఆదర్శాలు,
 అభ్యుదయాలు ... అంటూ అరవటమే
 గాని కార్యరూపంలో చూపించేవారు
 బహుశక్కువ రామయ్యగారు తమ
 కుమార్తెకు ఆదర్శవివాహంచేసి "కార్య

కూర్చు" అని విం చు కు న్నారు. రామయ్యగారిలాంటివారు నూటికి పది మందివున్నా మనదేశంలో కుల, మత భేదాలు నామరూపాదులేకుండా పోయేవి కాని ఎవరికి వారే వెనుకీస్తున్నారు అలా కాక రామయ్యగారిలా పిల్లల్ని ప్రోత్సహించి వాళ్ళకు వెన్నెముకల్లా వుండాలని మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను. ఎంతో పేదవాడు, తనకంటే ఎంతో తక్కువ కులంవాడు అయిన చంద్రాన్ని ఎన్నుకోవటంలో మన సరళ ఉన్నత భావాలు అర్థమవుతున్నాయి ఈ తండ్రి కూతుళ్ళ అదర్శభావాలకు నేనెంతో సంతోషిస్తున్నా" అంటూ ముగించారు

ఆయన తర్వాత రామయ్యగారి అదర్శభావాల గురించి చాలామంది మాట్లాడారు

* * *

నూతిలోంచి గంగన్న శపం తీసారు.

"కూతురు తక్కువ కులంవాడితో లేచిపోయింది అది భరించలేక..."

"పరువే ప్రాణంగా మాసుకొనేవాడికి

పరువుపోయాక ప్రాణం ఎందుకు?..."

"అయ్యో; రామా; ఎంత పొగరు? తండ్రిమాట కాదని అలా లేచి పోవటం..."

విందునుండి వచ్చిన మల్లిగిడి ప్రాణం సీరయిపోయింది

వాడి బుర్రనిండా ఆలోచనలే...

"లోకం కాకుల్లా పొడుతూరని విరికి గంగన్న ఎంతపనిచేసాడు; డబ్బు లేనోడు గాబట్టి "దైరం"నేక నచ్చాడు కాని రామయ్యగారు తెలివయినోడు ముక్కెంగా డబ్బువోడు గాబట్టి - దాన్నే "ఆదరసం"గా మారినీ కూతురు పెళ్ళిసేసినాడు యిక కూతురు తన మాట యినదని తెలిసి ప్లేటు పిరాయిం చేసినాడు నలుగురితోటి నెబాసని పించుకున్నాడు సరళమ్మ సేసిన పనే సరోజమ్మ సేసింది కాని సరళమ్మది "ఆదరసం యివాహం" అన్నారు. సరోజమ్మ లేచిపోయిందన్నారు. యీళ్ళిద్దరికి "భేదం" ఏటోమరి; "స్రుద్దీ" యిసిరంగా వుండే !!"

